

Common borders. Common solutions.

ԴԱՍԸՆԹԱՑ 1. ԶՔՈՍԱԾՐՋՈՒԹՅԱՆՆ ՈՒՂԴԱԾ ԶԱՂԱԶԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՈՂՈՒԼ 3. ԻՆՉ ՄԵՆԱՆԻՉՄՆԵՐ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԿԻՐԱՌՎԵԼ ԲՈԼՈՐ ՇԱՅԱԳՐԳԻՌ ԿՈՂՄԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ՈՒՂՂԱԶԻԳ ԵՎ ՀՈՐԻՉՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Բովանդակություն

I. Զբոսաշրջության ոլորտի շահառուները	2
Ազգային կառավարություններ	2
Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ	3
Դեստինացիայի կառավարման կազմակերպություններ՝ DMO-ներ	4
Մասնավոր հատված՝ բիզնես	5
Տեղական համայնքներ	5
Զբոսաշրջության ազգային արմինիստրացիա	6
Ազգային զբոսաշրջային կազմակերպությունները	6
Հասարակական կազմակերպություններ	6
Սպառողներ՝ զբոսաշրջիկներ	7
Չարգացմանն աջակցող միջազգային կազմակերպություններ	8
II. Զբոսաշրջության կառավարման համակարգ	9
III. Շահագրգիռ կողմերի, ներառյալ պետական մարմինների դերերը	11
IV. Ուղղահայաց և հորիզոնական համագործակցության օրինակներ	12
Գրականություն	13

I. Չբոսաշրջության ոլորտի շահառուները

Շահառուները կարևոր դեր են խաղում դեստինացիաներում զբոսաշրջության ձևավորման համար: Շահառու անհատ կամ կազմակերպություն է, որը հետաքրքրված է բիզնեսով կամ արդյունաբերությամբ: Շահագրգիռ կողմերը միշտ չէ, որ կարող են անմիջական կապ ունենալ ծրագրի կամ նույնիսկ ոլորտի հետ, բայց, այնուամենայնիվ, նրանց վրա ազդեցություն են թողնում արդյունքները:

Չբոսաշրջային դեստինացիայում շահառու կողմերն են տեղի բնակիչները, տեղական ընկերությունները, լրատվամիջոցները, աշխատակիցները, կառավարությունը, մրցակիցները, զբոսաշրջիկները, բիզնես ասոցիացիաները, ակտիվիստները և զբոսաշրջություն զարգացնողները:

Հյուրընկալության ոլորտում շահագրգիռ կողմերն են՝ սեփականատերերը/ներդրողները, հյուրանոցների միջազգային օպերատորները, խորհրդատուները, իրավաբանները, շինարարական ընկերությունները, տեղական իշխանությունները և այլն:

Ամերիկացի փիլիսոփաներ Գոլդների և Ռիչիի սահմանման համաձայն (ըստ իրենց <<Չբոսաշրջության սկզբունքները, գործելակերպը, փիլիսոփայությունը>> գրքի) կան չորս հիմնական շահագրգիռ կողմեր, որոնք դեր են խաղում զբոսաշրջության զարգացման մեջ՝ զբոսաշրջիկը, տուրիստական ապրանքներ և ծառայություններ մատուցող բիզնեսը, որը ձեռնարկատերն է, ընդունող համայնքի կառավարությունը և ընդունող համայնքը, այսինքն՝ բնակիչները:

Ազգային կառավարություններ

Կառավարությունն առանցքային դեր ունի զբոսաշրջության ոլորտում: Չբոսաշրջության քաղաքականության և պլանավորման տարբեր մակարդակների ընթացքում կառավարությունը թելադրում է մի շարք կանոններ, պահանջներ և պրակտիկա՝ վիզային քաղաքականությունից մինչև հանրային ենթակառուցվածքների պահպանում, զբոսաշրջային բիզնեսի մեծ մասը սերտորեն համագործակցում է կառավարության հետ:

Չբոսաշրջությունը գործունեության ոլորտ է, որը ներառում է բազմաթիվ փոխհարաբերություններ բազմաթիվ տեսակի դերակատարների և գործակալների միջև, որոնք միջամտում են այցելուների կողմից սպառվող ապրանքների և ծառայությունների արտադրությանը: Այս շրջանակում կառավարության դիրեկտիվ գործառույթները, ներկա պայմաններում, հատկապես կարևոր են ջանքերը համակարգելու համար, որոնք կօգնեն երաշխավորել, որ մինչ օրս զբոսաշրջության կայուն աճի դինամիկան տնտեսապես, սոցիալական և բնապահպանական տեսանկյունից կայուն է:

Կառավարումը չափելի է, որը նպատակաուղղված է արդյունավետորեն ուղղորդելու զբոսաշրջության ոլորտները կառավարման տարբեր մակարդակներում համակարգման, համագործակցության ձևերի միջոցով, որոնք արդյունավետ են, թափանցիկ և ենթակա են հաշվետվողականության, որոնք օգնում են հասնել այն նպատակներին, ինչը կիսում են ոլորտում ներգրավված դերակատարների ցանցերը:

Կառավարությունը կարևոր շահագրգիռ կողմ է, քանի որ այն վերահսկում է, ի թիվս այլ բաների, կարգավորող դաշտը, որը սահմանում է, թե ինչպես կարող են ձեռնարկությունները գործել, ինչը կարևոր է երկարաժամկետ հաջողության համար: Մասնավորապես, շահագրգիռ կողմերի ներգրավվածությունը կարող է օգնել, հզորացնել մարդկանց, ներգրավել շահագրգիռ կողմերին որոշումների կայացման գործընթացում: Ստեղծեք կայուն փոփոխություն. ներգրավված շահագրգիռ կողմերը օգնում են որոշումներ կայացնել և տրամադրել այն աջակցությունը, որն անհրաժեշտ է երկարաժամկետ կայունության համար:

Կառավարությունը պետք է առաջնորդություն ստանձնի հիմնական ենթակառուցվածքների ապահովման հարցում, ինչպիսիք են ճանապարհները, ջուրը, էլեկտրաէներգիան, անվտանգությունը՝ խրախուսելու շահագրգիռ կողմերին ներդրումներ կատարել ոլորտում: Այնուամենայնիվ, բոլոր շահագրգիռ կողմերը պետք է աշխատեն իրենց բիզնեսի վրա՝ զարգացնելու մրցակցային առավելություններ՝ կենսունակ և կայուն զբոսաշրջային արդյունաբերություն կառուցելու համար:

Կառավարության դերը զբոսաշրջության մեջ զբոսաշրջության զարգացման ծրագրերի պատրաստման և իրականացման, ստանդարտների կիրառման և զբոսաշրջության նպատակով տվյալների հավաքագրման պատասխանատվությունն է: Ազգային կառավարությունների համար հրամայական է աջակցել տեղական ինքնակառավարման մարմիններին (ՏԻՄ) պլանավորման և օրենքի կիրարկման գործում:

Ուզմավարական պլանը և քաղաքականությունը պետք է աջակցություն ունենա ՅԿ-ների, մասնավորների և զբոսաշրջության և սոցիալական ծառայությունների (բիզնես գործակալություններ), զբոսաշրջիկների կողմից:

Երկարաժամկետ զբոսաշրջությունը, հետևաբար, պետք է օպտիմալ օգտագործի բնապահպանական ռեսուրսները, հարգի հյուրընկալող համայնքները և ապահովի կենսունակ, երկարաժամկետ տնտեսական գործառնություններ՝ ապահովելով օգուտներ, որոնք հավասարաչափ բաշխված են բոլոր շահագրգիռ կողմերի միջև:

Կառավարության գործառնությունն է համայնքներին հնարավորություն ընձեռել հոգ տանել իրենց վայրերի և բնական և մշակութային միջավայրի մասին՝ ապահովելու, որ զբոսաշրջությունը տեղական համայնքներին ավելի շատ օգուտներ բերի, քան վնաս: Կառավարությունները, որոնք իրենց եկամուտների մեծ տոկոսն են ապավինում զբոսաշրջությանը, մեծ ներդրումներ են կատարում երկրի ենթակառուցվածքներում: Նրանք ցանկանում են, որ ավելի ու ավելի շատ զբոսաշրջիկներ այցելեն իրենց երկիր, ինչը նշանակում է, որ անհրաժեշտ են անվտանգ և առաջադեմ հարմարություններ:

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ավանդաբար կարևոր դեր են խաղացել տեղական համայնքներում զբոսաշրջության զարգացմանն աջակցելու գործում: Սա ներառում էր ենթակառուցվածքների ապահովում, զբոսաշրջային վայրերի և փորձի զարգացում, փառատոների և միջոցառումների կազմակերպման աջակցություն և զբոսաշրջության խթանման ծրագրերի իրականացում: Չբոսաշրջության ծրագրերը, քաղաքականությունները և

գարգացման նպատակները շրջանի և քաղաքների գարգացման պլանների հիմնական տարրերն են: Կարևորն այն է, որ ուղիորդ մոբիլիզացրել է շահագրգիռ կողմերի ցանց, ներառյալ գործակալությունները, համայնքային խմբերը և մասնավոր հատվածը՝ ներդրումներ անելու և խթանելու իրենց տեղական տուրիստական առաջարկը:

Տեղական իշխանությունների դերն է նպաստել իրենց համայնքների սոցիալական, տնտեսական, բնապահպանական և մշակութային բարեկեցությանը, և նրանց ներգրավվածությունը զբոսաշրջության մեջ պետք է կապված լինի դրա հետ: Տեղական ինքնակառավարման մարմինները (ՏԻՄ) լիազորված են մշակել զբոսաշրջության իրենց սեփական պլանը, որը սահմանում է առաջնահերթությունները միջնաժամկետ և երկարաժամկետ հեռանկարում և թե ինչպես է տեղական իշխանությունը մտադիր նպաստել համայնքի բարեկեցությանը: Ծրագիրը պետք է սահմանի զբոսաշրջության գարգացման արդյունքում համայնքի օգուտները, և թե ինչպես տեղական իշխանությունները կնպաստեն դրանց:

Հաշվի առնելով այն սոցիալ-տնտեսական օգուտները, որոնք կարող են կուտակվել համայնքների համար, հրամայական է, որ համայնքներն օգտագործեն զբոսաշրջության հնարավորությունները: ՏԻՄ-երը կարող են ապահովել իդեալական լիազորություններ, ենթակառուցվածքներ, քաղաքականության և պլանավորման ընթացակարգեր՝ իրենց համայնքների օգուտը առավելագույնի հասցնելու համար: Նրանք մեծ դեր են խաղում համայնքի գարգացման մեջ, ապահովում են կապերը ժողովրդի և կառավարության միջև, լուծում են համայնքի խնդիրներն ու մտահոգությունները, կիրառում են քաղաքականություն և ազդեցություն են ունենում համայնքների վրա: ՏԻՄ-երը նաև միջնորդներ են կառավարման շրջանակը յուրաքանչյուր առանձին համայնքի մեջ ուղղորդելու համար՝ շահավետ արդյունք ստեղծելու նպատակով:

Դեստինացիայի կառավարման կազմակերպություններ՝ DMO-ներ

Դեստինացիայի կառավարման կազմակերպությունը կազմակերպություն է, որը գովազդում է տեղանքը որպես գրավիչ ճանապարհորդական վայր: DMO-ները հայտնի են որպես տուրիստական խորհուրդներ, զբոսաշրջության մարմիններ կամ «Կոնվենցիայի և այցելուների բյուրո»: Դրանք հիմնականում գոյություն ունեն ճանապարհորդներին տեղեկատվություն տրամադրելու համար: Բացի այդ, երբ առկա է համապատասխան ենթակառուցվածք, նրանք խրախուսում են միջոցառումների կազմակերպիչներին ընտրել իրենց վայրը MICE տուրիզմի՝ Հանդիպումների, Խրախուսումների, Կոնֆերանսների և Ցուցահանդեսների համար:

DMO-ները հիմնականում կապված են տեղական ինքնակառավարման ենթակառուցվածքի հետ, հաճախ աջակցող միջոցները գոյանում են հատուկ հարկերից, ինչպիսիք են հյուրանոցային հարկերը, անդամավճարները և երբեմն պետական սուբսիդիաները: Այնուամենայնիվ, շատ դեպքերում պետական հատվածի ծախսերի կրճատումից հետո զբոսաշրջության նկատվող անկումը դրդել է զբոսաշրջության ոլորտին ստեղծել մասնավոր հատվածի կոալիցիա՝ DMO-ի գործառույթներն ապահովելու համար:

DMO-ն սահմանվում և ճանաչվում է իր կարգավիճակով՝ որպես ընդգրկված, շահույթ չհետապնդող գործակալություն կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին, որը նպաստում է համայնքի տնտեսական գարգացմանը ճանապարհորդության և զբոսաշրջության միջոցով: DMO-ները օգնում են պլանավորողներին՝ տրամադրելով տեղեկատվություն տեղական ռեսուրսների և ծառայությունների, տեղամասի ընտրության և այլ նախընտրական և հետկոնֆերանսի ծառայությունների վերաբերյալ:

Մասնավոր հատված՝ բիզնես

Ճամփորդության և զբոսաշրջության ոլորտում աշխատող կազմակերպությունների մեծ մասը մասնավոր հատվածն է, Օրինակ՝ հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտները, ավիաընկերությունները, տուրիստական գործակալությունները, տուրօպերատորները, գնացքների ընկերությունները, մեքենաների վարձակալման ընկերությունները, և այլն:

Արդյունաբերության հիմնական ոլորտներն են. Տրանսպորտային արդյունաբերությունը՝ ցամաքային, ծովային, օդային ճանապարհորդություն; Հյուրընկալության արդյունաբերություն - հյուրանոցներ, հանգստավայրեր, պանդոկներ, մոթելներ, կացարաններ/պանսիոնատներ, բնակարաններ; Սնունդ և խմիչք - ռեստորաններ, ճանապարհորդական/ ինստիտուցիոնալ սննդի սպասարկում, դիսկոտեկ:

Չբոսաշրջության պլանավորման և զարգացման մեջ մասնավոր հատվածի նշանակալի դերերից մեկը ժամանակ և գումար ներդնելու նրա կարողությունն է այնպիսի ասպեկտներում, ինչպիսիք են մարքեթինգը և վերապատրաստումը: Սա կարող է օգնել ընդհանուր առմամբ խթանել դեստինացիան, ինչպես նաև կարող է օգնել տեղական տարածքում բարձրացնել անձնակազմի որակավորման մակարդակը:

Տեղական համայնքներ

Տեղական համայնքները կարևոր դեր են խաղում զբոսաշրջության զարգացման գործում. Նրանք համարվում են զբոսաշրջության զարգացման օրինական և բարոյական շահագրգիռ կողմեր: Տեղական համայնքը պետք է ներգրավված լինի քաղաքականության և որոշումների կայացման մեջ, որպեսզի այն բարձրացնի տեղի բնակչության վստահությունը զբոսաշրջության ոլորտի նկատմամբ:

Տեղական համայնքի ներգրավվածությունը զբոսաշրջության մեջ էական նշանակություն ունի տեղացիների համար, նրանց ապրելակերպը և բնապահպանական, մշակութային և ավանդական գործոնները հիմնական գրավչությունն են զբոսաշրջության մեջ: Այսպիսով, տեղացիների կարիքներն ու ձգտումները պետք է պահպանվեն: Չբոսաշրջության զարգացումը տեղական համայնքի ներգրավմամբ կհանգեցնի կայուն զարգացման, ինչպես նաև կապահովի տնտեսական, բնապահպանական և մշակութային օգուտներ: Չբոսաշրջության մեջ համայնքի ակտիվ մասնակցությունն ապահովում է նաև զբոսաշրջային փորձի հարստացումը:

Կա փաստարկ, որ զբոսաշրջությունը նպաստում է տեղական զարգացմանը՝ նպատակակետ երկրներին ապահովելով տնտեսական օգուտներով, և զբոսաշրջությունից ստացված օգուտները չեն տարածվում հասարակության բոլոր մակարդակների վրա: Այնուամենայնիվ, տեղական համայնքի ներգրավվածությունը նպաստում է տնտեսության պատշաճ բաշխմանը և միևնույն ժամանակ բարելավում զբոսաշրջության երկարաժամկետ հեռանկարը: Տեղական համայնքի ներգրավվածությունը հաստատում է զբաղվածության ավելի բարձր մակարդակը ողջամիտ վարձատրությամբ և սեզոնային աշխատատեղերի հնարավորություններով: Տեղական ներգրավվածությունը կարող է կանխել արտարժույթի արտահոսքը՝ խրախուսելով տեղական սեփականության ուղեկցող ծառայությունները, տրանսպորտը, կացարանը, ռեստորանները, ձեռագործ իրերը և տեղական արտադրանքի խանութները:

Չբոսաշրջության զարգացումը տեղացիներին ժամանակ է տալիս հարմարվելու նոր բնապահպանական, սոցիալական և տնտեսական պայմաններին և օգնում է կանխել արագ անվերահսկելի զարգացման բացասական հետևանքները: Տեղի բնակչության ներգրավումը զբոսաշրջության զարգացման որոշումներին կկանխի ցանկացած կոնֆլիկտ, որն անխուսափելիորեն կազդի զբոսաշրջության կայունության վրա: Համայնքային զբոսաշրջությունը մեծ հեռանկարներ ունի գյուղական զբոսաշրջության զարգացման մեջ, և

դրա հաջողությունը կախված է համայնքի ավելի լավ ղեկավարությունից, տեղական վարչական խմբերի աջակցությունից և մասնակցությունից:

Տեղական համայնքի մասնակցությունը զբոսաշրջության զարգացմանը շատ կարևոր է կայունության նպատակներին հասնելու և տեղական համայնքի բարեկեցությունը բարելավելու համար: Համայնքի ներգրավվածությունն ապահովում է տեղական համայնքի շրջակա միջավայրի և մշակույթի պահպանումը:

Զբոսաշրջության ազգային ադմինիստրացիա

Զբոսաշրջության ազգային ադմինիստրացիաները, որոնք ներառված են 234 Աշխատանքային ընդհանուր ծրագրում, նպատակ ունեն` ա) հավաքել և տարածել թարմ տեղեկատվություն զբոսաշրջության վարչակազմերի կառուցվածքի, իրավասության ոլորտների և գործունեության և յուրաքանչյուր երկրի ինստիտուցիոնալ շրջանակներում նրանց ներկայիս դերի վերաբերյալ: բ) բացահայտել նոր միտումներն ու փոփոխությունները, որոնք տեղի են ունեցել վերջին տարիներին զբոսաշրջության ադմինիստրացիաների դերում և պարտականություններում, և դրանց ազդեցությունը զբոսաշրջության քաղաքականության ձևավորման վրա ազգային և միջազգային մակարդակներում: գ) պարզել, թե ինչպես են առանձին պետությունները ամրապնդել կամ հարմարեցնել իրենց վարչական կառույցները զբոսաշրջության համար պատասխանատվություն կրելու գործում` ոլորտի ապագա զարգացման կարիքներին առավել արդյունավետ արձագանքելու համար:

Ազգային զբոսաշրջային կազմակերպությունները

Ազգային զբոսաշրջային կազմակերպությունները (NTO) հանդիսանում են ազգային զբոսաշրջային քաղաքականության ձևավորման և իրականացման համար պատասխանատու մարմինը: Այն զբոսաշրջության վերահսկման, ուղղորդման և խթանման ազգային կառավարության պարտականությունների կատարման համար պատշաճ գործակալություն և գործիչ է:

NTO-ների հիմնական գործունեությունն է համակարգումը, օրենսդրությունը, խթանումը, հետազոտությունը և զբոսաշրջային տեղեկատվության տրամադրումը: Նպատակակետի փոփոխվող իրավիճակին համապատասխանելու համար NTO-ն պետք է որդեգրի այլընտրանքային դերեր` զարգացնող, մարքեթինգային, կառավարման և նորարարական` նպատակակետի աճին համապատասխան: Հիմնական գործառույթը ազգային կառավարություններին քաղաքականություն և ռազմավարական խորհրդատվություն տրամադրելն է: Այլ գործառույթները ներառում են միջազգային և ներքին շուկայավարում, պլանավորում, հետազոտություն, մշակում, կարգավորում և որակի ապահովում:

Հասարակական կազմակերպություններ

Զբոսաշրջությունը նման չէ հին ժամանակների հյուրընկալությանը, այն առևտուր է և շահույթի աղբյուր: Զբոսաշրջությունը կազմում է համաշխարհային ծառայությունների առևտրի 30%-ը և շատ կարևոր դեր է խաղում երկրների զարգացման և առաջնիման գործում: Այն յուրաքանչյուր երկրի համար արտարժույթի և կապիտալի փոխանցման հիմնական աղբյուրներից մեկն է մի երկրից մյուսը: Ժամանակակից դարաշրջանում ՀԿ-ների դերը հանդիպում է կյանքի գրեթե բոլոր բնագավառներում: ՀԿ-ները կամավոր կազմակերպություններ են, որոնք ֆինանսավորվում են պետության, հիմնադրամների, բիզնեսի կամ մասնավոր անձանց կողմից: ՀԿ-ների աշխատանքը տեղական, ազգային կամ միջազգային մակարդակով է: Նրանք շատ կարևոր դեր են խաղում զբոսաշրջության ոլորտում, և այդ դերը հիմնված է սոցիալական, քաղաքական և տնտեսական

Նոր գործընթացների ըմբռնման վրա, որն ընդունում է շուկաների և մասնավոր հատվածի նախաձեռնությունները որպես տնտեսական աճի, ապրանքներ արտադրելու ամենաարդյունավետ մեխանիզմ: Հետևաբար, ՀԿ-ները տարբեր դեր են խաղում զբոսաշրջության ոլորտում: Գոյություն ունի ՀԿ-ների մեկ այլ տեսակ, որը ներգրավված է կառավարության հետ զբոսաշրջության վերաբերյալ քաղաքականության մշակման մեջ: Սա նոր երևույթ է, երբ քաղաքականություն մշակելիս հաշվի են առնվում ՀԿ-ների խորհուրդները: Քաղաքականության մշակման նման ձևերում հաշվի են առնվում բոլոր շահագրգիռ կողմերը՝ զբոսաշրջության հարցում առավել արդյունավետ և ընդունելի քաղաքականություն վարելու համար:

Չբոսաշրջության քաղաքականությունը իշխանության կողմից ժողովրդին պարտադրվում է միակողմանիորեն: Երբեմն այդ քաղաքականությունները մարդկանց համար բարենպաստ չեն և կարող են այս կամ այն կերպ վատթարացնել զբոսաշրջային հանգստավայրի շրջակա միջավայրը: Ժողովուրդը բոլոր իրավունքներն ունի դեմ արտահայտվելու այս քաղաքականությանը: Հենց այստեղ է ընդգծված հասարակական կազմակերպությունների դերը: Այս ՀԿ-ները հանդես են գալիս որպես կատալիզատոր և օգնում են մարդկանց իմանալ կառավարության քաղաքականության դրական և բացասական ազդեցության մասին: Այդ ՀԿ-ները այնուհետև օգնում են աղքատ և խոցելի մարդկանց՝ այս քաղաքականության բացասական հետևանքների դեմ:

Չբոսաշրջության ոլորտում ՀԿ-ների դերը շատ կարևոր է, քանի որ նրանք մատնանշում են զարգացման բացասական ազդեցությունը մարդկանց կողմից այդ զարգացման ընկալման հետ մեկտեղ: Այս ՀԿ-ները մարդկանց շրջանում իրազեկում են զբոսաշրջության զարգացման արդյունքում երկրի ռեսուրսների և ակտիվների օգտագործման և չարաշահման վերաբերյալ: Նրանք ոչ միայն հանդես են գալիս որպես քննադատ, այլ նաև ցույց են տալիս ճիշտ ուղին, որով պետք է տեղի ունենա զարգացումը: Այս ՀԿ-ները նաև մեզ տեղեկացնում են մշակույթի, շրջակա միջավայրի, հողի և այլնի վրա զբոսաշրջության զարգացման բացասական ազդեցության մասին: Ուստի շատ կարևոր է, որ կառավարությունը կամ որևէ մարմին որևէ քաղաքականություն վարելիս հաշվի առնի ՀԿ-ների առաջարկներն ու խորհուրդները:

ՀԿ-ները կարևոր դեր են խաղում զբոսաշրջության կառավարման գործում, ինչպիսիք են.

- Ապահովել, որ բոլոր շահագրգիռ կողմերի շահերը հաշվի առնվեն.
- Սպառողական հասարակությունների նախաձեռնում;
- ՀԿ-ները կարող են նպաստել զբոսաշրջության ոլորտի քաղաքականության և ծրագրերի մշակմանը.
- Աջակցել կառավարությանը պատասխանատու զբոսաշրջության ստանդարտ մշակելու հարցում.
- Աջակցել կառավարությանը, մասնավոր հատվածին և համայնքներին պատասխանատու զբոսաշրջության իրականացման, մոնիտորինգի և գնահատման գործում.
- Ներգրավել ֆինանսավորում դրոնոր գործակալություններից՝ համայնքահեն զբոսաշրջության հատուկ ծրագրեր մշակելու համար;
- Աջակցել համայնքներին և համայնքային խմբերին ինքնակազմակերպվելու, զբոսաշրջությանը նախապատրաստվելու և զբոսաշրջային ծրագրերի իրականացման գործում.
- Աջակցել կառավարությանը՝ զբոսաշրջության և շրջակա միջավայրի իրազեկման ծրագրեր իրականացնելու համար

Սպառողներ՝ զբոսաշրջիկներ

Չբոսաշրջիկները/ճանապարհորդները, ներառյալ գործարար ճանապարհորդները, և զբոսաշրջային ուղղությունների և տեսարժան վայրերի այցելուները գտնվում են զբոսաշրջության ոլորտի հենց հիմքում: Առանց զբոսաշրջիկների՝ զբոսաշրջություն չէր լինի:

Հաճախորդներն օգտագործում են իրենց զգայարանները՝ տեսնելու, լսելու, հոտի և շոշափելու (և երբեմն ճաշակելու) համար՝ բիզնեսից ստացվող հաղորդագրությունները վերծանելու համար՝ որոշում կայացնելով ապրանքի կամ ծառայության մասին՝ հիմնվելով փաստերի իրենց ընկալման վրա: Ապացուցված է, որ մի շարք գործոններ ազդում են սպառողի կատարած ընտրությունների վրա, ներառյալ անձնական գործոնները, որոնք արտացոլում են կարիքները, ցանկությունները, մոտիվացիաները, նախկին փորձը և մարդու ապրելակերպը, ինչպես նաև միջանձնային գործոնները, մշակույթը, սոցիալական դասը, ընտանիքը:

Բոլոր զբոսաշրջիկները ծախսելու հակում ունեն: Այնուամենայնիվ, զբոսաշրջիկների որոշ տեսակներ ավելի շատ են ծախսում, քան մյուսները: Միջազգային այցելուները սովորաբար գերազանցում են ներքին ճանապարհորդների ծախսերը:

Հյուրընկալության ոլորտում սպառողների վարքագիծը ազդում է այն բանի վրա, թե ինչպես են հյուրերը ընտրում հյուրանոցները, ռեստորանները և զվարճանքի վայրերը: Եթե դուք ուսումնասիրում եք ձեր հյուրերի պահվածքը, դուք կցանկանաք իմանալ, թե ինչ գործոններ են հանգեցրել նրանց՝ ընտրելու ձեր բիզնեսը: Այս տեղեկատվությունը կարող է օգնել ձեզ ներգրավել նմանատիպ հաճախորդների:

Սպառողների վարքագիծը սպառողների ուսումնասիրությունն է և գործընթացները, որոնք նրանք օգտագործում են ապրանքներն ու ծառայությունները ընտրելու, օգտագործելու (սպառելու) և տնօրինելու համար, ներառյալ սպառողների հուզական, մտավոր և վարքագծային արձագանքները: Սպառողների վարքագիծը ներառում է գաղափարներ մի քանի գիտություններից, ներառյալ հոգեբանությունը, կենսաբանությունը, քիմիան և տնտեսագիտությունը: Սպառողի գնման վարքագծի վրա ազդում են չորս հիմնական գործոններ՝ մշակութային, սոցիալական, անձնական և հոգեբանական: Մշակութային գործոնները ներառում են սպառողի մշակույթը, ենթամշակույթը և սոցիալական դասը: Այս գործոնները հաճախ բնորոշ են մեր արժեքներին և որոշումների գործընթացներին:

Սպառողների ընկալումը հիմնական գործոնն է, որն ազդում է սպառողների վարքագծի վրա: Հաճախորդի ընկալումը գործընթաց է, որտեղ հաճախորդը տեղեկատվություն է հավաքում ապրանքի մասին և մեկնաբանում է տեղեկատվությունը որոշակի ապրանքի մասին իմաստալից պատկեր ստեղծելու համար:

Սպառողի վարքագծի վրա ազդող հիմնական գործոններն են՝ Հոգեբանական գործոններ, Սոցիալական գործոններ; Մշակութային գործոններ; Անձնական գործոններ; Տնտեսական գործոններ:

Սպառողի վարքագծի վրա ազդում են բազմաթիվ գործոններ, և մարքեթիոլոգը պետք է փորձի հասկանալ այն գործոնները, որոնք ազդում են սպառողների վարքագծի վրա:.

Չարգացման աջակցող միջազգային կազմակերպություններ

UNWTO-ն՝ Չբոսաշրջության Համաշխարհային կազմակերպությանը, Միավորված ազգերի կազմակերպության գործակալությունն է, որը պատասխանատվություն է կրում պատասխանատու, կայուն և համընդհանուր հասանելի զբոսաշրջության խթանման համար:

Որպես զբոսաշրջության ոլորտում առաջատար միջազգային կազմակերպություն՝ UNWTO-ն խթանում է զբոսաշրջությունը՝ որպես տնտեսական աճի, ներառական զարգացման և շրջակա միջավայրի կայունության շարժիչ ուժ և առաջարկում է առաջնորդություն և աջակցություն ոլորտին՝ առաջ մղելու գիտելիքն ու զբոսաշրջային քաղաքականությունն ամբողջ աշխարհում:

UNWTO-ի առաջնահերթություններն են.

- Չբուսաշրջության ինտեգրում համաշխարհային օրակարգում. զբոսաշրջության արժեքի պաշտպանում՝ որպես սոցիալ-տնտեսական աճի և զարգացման շարժիչ ուժի, դրա ընդգրկումը որպես առաջնահերթություն և ազգային և միջազգային քաղաքականության մեջ և ոլորտի զարգացման և բարգավաճման համար հավասար պայմաններ ստեղծելու անհրաժեշտությունը:
- Չբուսաշրջության մրցունակության բարելավում. UNWTO-ի անդամների մրցունակության բարելավում գիտելիքների ստեղծման և փոխանակման, մարդկային ռեսուրսների զարգացման և գերազանցության խթանման միջոցով այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսիք են քաղաքականության պլանավորումը, վիճակագրությունը և շուկայի միտումները, կայուն զբոսաշրջության զարգացումը, շուկայավարումը և առաջմղումը, արտադրանքի զարգացումը և ռիսկերի և ճգնաժամերի կառավարումը:
- Կայուն զբոսաշրջության զարգացման խթանում. կայուն զբոսաշրջության քաղաքականության և պրակտիկայի աջակցություն: Աղքատության հաղթահարման և զարգացման գործում զբոսաշրջության ներդրման խթանում. աղքատության կրճատման և կայուն զարգացման նպատակներին հասնելու համար զբոսաշրջության ներդրումն առավելագույնի հասցնել՝ զբոսաշրջությունը դարձնելով որպես զարգացման գործիք և խթանելով զբոսաշրջության ընդգրկումը զարգացման օրակարգում:
- Խթանել գիտելիքը, կրթությունը և կարողությունների զարգացումը. Աջակցել երկրներին՝ գնահատելու և լուծելու նրանց կարիքները կրթության և ուսուցման ոլորտում, ինչպես նաև ցանցեր տրամադրելով գիտելիքների ստեղծման և փոխանակման համար:
- Գործընկերության ձևավորում. Մասնավոր հատվածի, տարածաշրջանային և տեղական զբոսաշրջային կազմակերպությունների, ակադեմիական և հետազոտական հաստատությունների, քաղաքացիական հասարակության և ՄԱԿ-ի համակարգի հետ համագործակցություն՝ ավելի կայուն, պատասխանատու և մրցունակ զբոսաշրջության ոլորտ կառուցելու համար:

Միջկառավարական կազմակերպություն UNWTO-ն ունի 160 անդամ պետություն, 6 ասոցացված անդամ, 2 դիտորդ և ավելի քան 500 փոխկապակցված անդամ: Գլխավոր ասամբլեան Կազմակերպության բարձրագույն մարմինն է: Գործադիր խորհուրդը, խորհրդակցելով Գլխավոր քարտուղարի հետ, ձեռնարկում է բոլոր միջոցները Գլխավոր ասամբլեայի որոշումների և առաջարկությունների իրականացման համար և զեկուցում է Ասամբլեային: UNWTO-ի կենտրոնակայանը գտնվում է Մադրիդում, Իսպանիայում: Չուրաք Պոլիտիկաշփիխը գլխավոր քարտուղարն է 2018 թվականի հունվարի 1-ից՝ UNWTO Գլխավոր ասամբլեայի 22-րդ նստաշրջանի կողմից ընտրվելուց հետո:

Կրթության ոլորտը նույնպես շահագրգիռ կողմ է զբոսաշրջության ոլորտում: Շատ կրթական դասընթացներ ներառում են այցելություններ զբոսաշրջային տարածքներ՝ առաջարկվող կրթությունը բարելավելու համար:

II. Չբուսաշրջության կառավարման համակարգ

Չբուսաշրջության կառավարման համակարգը պետական, մասնավոր և սոցիալական դերակատարների միջև համակարգված գործողությունների իրականացման գործընթաց է՝ սիներգիաներ ստեղծելու նպատակով: Կառավարումը ներառում է ուղղորդման գործընթաց, որը ինստիտուցիոնալ և տեխնիկապես կառուցված է և հիմնված է սկզբունքների, նորմերի, ընթացակարգերի և պրակտիկայի վրա, որպեսզի միասին որոշեն ընդհանուր նպատակների մասին, թե ինչպես համակարգել և համագործակցել որոշված նպատակներին հասնելու համար:

Հանրային հատվածը, որն ազդում է երկրում կամ տարածքում զբոսաշրջության զարգացման վրա (ենթակառուցվածքների զարգացում, պլանավորում, տրանսպորտային քաղաքականություն, հարկաբյուջետային հարցեր, զբաղվածություն և այլն), նույնպես բնութագրվում է կողք կողքի գոյակցող դերակատարների և գործակալների բազմազանությամբ:

Նման համակեցությունը տեղի է ունենում երկու հարթություններում՝ Յորիզոնական, այսինքն՝ օրենսդիր (խորհրդարաններ, կառավարական մարմիններ) և/կամ գործադիր ճյուղերի առումով, ընդհանուր առմամբ մեկից ավելի նախարարությունների կամ գերատեսչությունների, և այլնի միջոցով, Ուղղահայաց՝ հաշվի առնելով կառավարման տարբեր մակարդակները (տեղական, տարածաշրջանային, ազգային և այլն):

Մասնավոր հատվածը այցելուների կողմից սպառվող ապրանքների և ծառայությունների հիմնական արտադրողն ու մատակարարն է և բաղկացած է տնտեսական միավորների բազմազանությունից՝ կախված դրանց չափից և ծավալից (միկրո, փոքր, միջին և խոշոր ձեռնարկություններ՝ տեղական, տարածաշրջանային, ազգային կամ անդրազգային): Այն նաև բաղկացած է արտադրական գործունեության տարբեր ոլորտներից՝ արտադրությունից, առևտրից, տրանսպորտից մինչև ծառայությունների լայն տեսականի (հյուրընկալություն, սննդի և խմիչքների սպասարկում, մշակութային և ժամանցային գործունեություն և այլն):

Չբոսաշրջության ոլորտում կառավարման հայեցակարգային զարգացման շրջանակներում անհրաժեշտ է շարունակականություն տալ և խորացնել առ այսօր ձեռնարկված սահմանափակ ջանքերը: Սա կնշանակի.

▫ Բացահայտել այն հիմնական բաղադրիչները, որոնք կարող են մտնել զբոսաշրջության համար կիրառելի կառավարման հայեցակարգի մեջ՝ ուսումնասիրելով դրա հետևանքները ոչ միայն զբոսաշրջության զարգացումն ուղղորդող պետական քաղաքականության, այլ նաև զբոսաշրջության հանրային մարմինների համար՝ որպես կառավարության հիմնարար բաղադրիչ:

▫ Չբոսաշրջության ոլորտում կառավարման ցուցիչների կառուցման մեթոդաբանական առաջարկի մշակում՝ տարբեր համատեքստերում նրա զբաղեցրած տարածքը, գործիքներն ու մեխանիզմները որոշելու, բացատրելու և գնահատելու գործում օգտագործելու համար:

▫ Փոխգործակցության և ինստիտուցիոնալ պայմանավորվածությունների օրինաչափությունների որոշում, որոնք կարող են ցանկալի լինել զբոսաշրջության ոլորտում արդյունավետ կառավարման համար:

Պետական կառավարման մարմիններն այսօր պետք է որդեգրեն կամ խորացնեն համատեղ կառավարման մեխանիզմներ, ինչպես այլ պետական հիմնարկների և մասնավոր կազմակերպությունների՝ շահույթ հետապնդող կամ շահույթ չհետապնդող, ինչպես նաև քաղաքացիների հետ՝ հասնելու կատարողականի այնպիսի մակարդակի, որը հնարավոր է դարձնում հանրային ծառայություններ մատուցել ընդունելի և տնտեսապես կայուն ձևով, ինչպես նաև քաղաքացիների կողմից պահանջվող որակին համապատասխան:

Հատկապես երկու գործիք կա, որոնք պետք է օգտագործվեն զբոսաշրջության ոլորտում կառավարման առումով՝ գործընկերություններ և զբոսաշրջության հետազոտական կենտրոնների ստեղծում: Այնուամենայնիվ, համագործակցության տարբեր ձևերը չպետք է սահմանափակվեն միայն պետական-մասնավոր ոլորտով: Դրանք պետք է տարածվեն նաև պետական կառավարման մարմինների և նրանց և քաղաքացիների միջև հարաբերությունների վրա՝ հաշվի առնելով, որ ժամանակակից պետությունների մեծ մասը կառուցված է տարածքային հիմքի վրա՝ հիմնված բարդ, բազմամակարդակ մոդելների վրա, որոնք պահանջում են միջկառավարական հեղիեղուկ հարաբերություններ կամ համագործակցության և գիտելիքների փոխանցման արդյունավետ և խաչվող համակարգեր, պետական կառավարման տարբեր ոլորտներ:

Մեկ այլ օգտակար և լրացնող գործիք է զբոսաշրջության հետազոտական կենտրոնները, որը հիմնականում ստեղծվել և կառավարվել է զբոսաշրջության ադմինիստրացիաների կողմից, չնայած կան դեպքեր, երբ դրանք ստեղծվել են համալսարանների կողմից կամ մեծապես աջակցվում են բիզնես կազմակերպությունների կողմից կամ ընդգծված բիզնես ուղղվածությամբ:

Այլ կերպ ասած, զբոսաշրջության ոլորտում կառավարման հատվածը սահմանվում է դիրեկտիվ կարողությունների և արդյունավետության չափումներով: Այս չափումներից յուրաքանչյուրը

պահանջում է ռեսուրսների իր փաթեթը (իրավասությունների տեսակները, ռեսուրսները, դերակատարները, կիրառման ոլորտները և այլն), որոնք հատուկ են դրանցից յուրաքանչյուրին:

III. Շահագրգիռ կողմերի, ներառյալ պետական մարմինների դերերը

Չբոսաշրջության արդյունաբերությունը աշխարհի ամենամեծ արդյունաբերություններից մեկն է: Սա նշանակում է, որ կան բազմաթիվ անհատներ, խմբեր և կազմակերպություններ, որոնք ներգրավված են այս կամ այն մակարդակում: Այսպիսով, շահագրգիռ կողմը անձ, խումբ կամ կազմակերպություն է, որը կարող է ազդել կազմակերպության վրա:

Ճանապարհորդները, ներառյալ գործարար ճանապարհորդները, և զբոսաշրջային ուղղությունների, վայրերի և տեսարժան վայրերի այցելուները, թերևս, ամենակարևոր շահագրգիռ կողմերն են: Չբոսաշրջիկները այցելում են տեսարժան վայրեր; ծախսում գումար; և կարող են խթանել տեսարժան վայրերը բանավոր խոսքի և սոցիալական ցանցերի միջոցով, եթե նրանց փորձը դրական է: Եթե փորձը դրական չէ, զբոսաշրջիկները կարող են կրկին չվերադառնալ տեսարժան վայրեր և նույնիսկ կարող են բացասական կարծիք տարածել:

Չբոսաշրջության ոլորտի աշխատակիցները, մասնագետներն ու խորհրդատուները նույնպես շատ կարևոր դեր ունեն զբոսաշրջության զարգացման գործում: Ռեսուրսները, հյուրանոցները, ավիաընկերությունները, ավտոբուսները, գնացքները և մյուսները, անշուշտ, կայայքարեն, եթե նրանք անբավարար թվով աշխատողներ ունենան, կամ շուկայում հմուտ մարդկանց պակաս լինի:

Տեղացիները նույնպես շահագրգիռ կողմեր են: Նրանք կարող են ունենալ օրինական մտահոգություններ և կարող են դիմակայել զբոսաշրջության ցանկացած զարգացմանը: Ուստի անհրաժեշտության դեպքում նրանք պետք է ներգրավվեն որոշումների կայացման գործընթացում: Տեղացի մարդիկ իրենց տարբեր արժեքներով և մշակույթներով կարող են արժեք ավելացնել ցանկացած զբոսաշրջային ուղղությանը: Չբոսաշրջիկները կարող են նաև օգուտ քաղել տեղի բնակիչներից տարբեր ձևերով:

Չբոսաշրջության հիմնական շահագրգիռ կողմերից մեկը աշխատուժն է: Ճամփորդության և զբոսաշրջության արդյունաբերության մեջ ուղղակի և անուղղակիորեն աշխատում են ավելի շատ մարդիկ, քան ցանկացած այլ արդյունաբերության մեջ:

Կան մի քանի այլ շահագրգիռ կողմեր, որոնք զբոսաշրջության պլանավորողները պետք է հաշվի առնեն: Օրինակ, զբոսաշրջության նախագծերի ֆինանսավորմամբ զբաղվող հաստատությունները, զբոսաշրջության ոլորտի աշխատողների և մասնագետների արհմիությունները, զբոսաշրջության կրթական կենտրոնները և զբոսաշրջության ոլորտի այլ մասնագիտացված կազմակերպությունները տարբեր դեր են խաղում զբոսաշրջության զարգացման գործում:

Կառավարությունը, որպես շահագրգիռ կողմ, առանցքային դեր է խաղում զբոսաշրջության ոլորտում: Չբոսաշրջության քաղաքականության և պլանավորման տարբեր մակարդակների ընթացքում կառավարությունը թելադրելու է մի շարք կանոններ, պահանջներ և գործելակերպ:

Կառավարության գործառույթն է համայնքներին հնարավորություն ընձեռել հոգ տանել իրենց վայրերի և բնական և մշակութային միջավայրի մասին՝ ապահովելու, որ զբոսաշրջությունը տեղական համայնքներին ավելի շատ օգուտներ բերի, քան վնաս:

Կառավարության հատուկ դերը լինելու է.

- Տրամադրել հիմնական ենթակառուցվածքային հարմարություններ, ներառյալ տեղական պլանավորումը և գոտիավորումը,;

- Պլանավորել զբոսաշրջության զարգացումը որպես տարածքի զարգացման ընդհանուր ռազմավարության մաս:

- Ստեղծել ենթակառուցվածք զարգացման սկզբնական փուլերում՝ ցույց տալու տարածքի ներուժը:

- Տրամադրել անհրաժեշտ օժանդակ միջոցներ և խթաններ ինչպես ներքին, այնպես էլ օտարերկրյա ներդրողներին զբոսաշրջության ոլորտում մասնավոր ներդրումները խրախուսելու համար:
- Ռացիոնալացնել հարկային և հողային քաղաքականությունը զբոսաշրջության ոլորտում բոլոր նահանգներում և տարածքներում, ինչպես նաև այն հողերի նկատմամբ, որոնք պատկանում են պետական կառույցներին, ինչպիսիք են Երկաթուղին:
- Ներդրել կարգավորող միջոցներ՝ ապահովելու սոցիալական, մշակութային և բնապահպանական կայունությունը, ինչպես նաև զբոսաշրջիկների անվտանգությունը:
- Ապահովել, որ զբոսաշրջության զարգացման տեսակը և մասշտաբը համատեղելի լինեն շրջակա միջավայրի և տարածքի սոցիալ-մշակութային միջավայրի հետ:
- Ապահովել, որ տեղական համայնքը լիովին ներգրավված լինի և զբոսաշրջության օգուտները իրենց հասնեն
- Չեչտացնել վերապատրաստված աշխատուժի առկայությունը հատկապես տեղական բնակչության շրջանում՝ արդյունաբերության հետ համատեղ:
- Իրականացնել հետազոտություն, պատրաստել գլխավոր պլաններ և նպաստել շուկայավարման ռազմավարությունների ձևավորմանը:
- Նախաձեռնել հատուկ միջոցառումներ՝ ապահովելու զբոսաշրջիկների անվտանգությունը և արդյունավետ օժանդակ ծառայություններ, Նպաստել դինամիկ զբոսաշրջության ոլորտի աճին:

IV. Ուղղահայաց և հորիզոնական համագործակցության օրինակներ

Հորիզոնական համագործակցության օրինակ է cooperation-ը: Այս տերմինը առաջացել է Համագործակցություն և մրցակցություն տերմիններից: Տերմինը նշանակում է, որ երկու ընկերություններ համագործակցում են մեկ ոլորտում, բայց մնում են մրցակիցներ մնացած բոլոր ոլորտներում:

Եվրոպական միությունը (2001) սահմանում է հորիզոնական համագործակցությունը որպես շուկայում նույն մակարդակ(ներ)ում գործող ընկերությունների միջև համաձայնեցված պրակտիկա:

Ուղղահայաց ինտեգրումը տեղի է ունենում, երբ բաշխման շղթայում տարբեր մակարդակներում գտնվող երկու ընկերություններ միաձուլվում կամ գնվում են: Պարզ ասած, հորիզոնական ինտեգրումն այն է, երբ հարակից բիզնեսը միաձուլվի արտադրական շղթայի նույն մակարդակում գործող մեկ այլ բիզնեսի հետ:

Բաշխման շղթան օգնում է հասկանալ, թե ինչպես է աշխատում հորիզոնական և ուղղահայաց ինտեգրումը, այնպես որ, եթե տուրօպերատորը միաձուլվում է մեկ այլ տուրօպերատորի հետ, սա հորիզոնական ինտեգրում է, քանի որ դրանք նույն մակարդակի վրա են, ինչ բաշխման շղթան, բայց եթե տուրօպերատորը միաձուլվել է տուրիստական գործակալի կամ տրանսպորտի մատակարարի հետ, դա ուղղահայաց ինտեգրում է:

Մենք կարող ենք սահմանել, թե որն է տարբերությունը հորիզոնական և ուղղահայաց համագործակցության միջև: Ուղղահայաց թե հորիզոնական ուղղությունը ցույց է տալիս արժեքի ստեղծման մակարդակը, որում գտնվում են ընկերությունները և տնտեսական հատվածը, որտեղ նրանք գործում են: Եթե երկու ընկերությունները գործում են նույն ոլորտում և գտնվում են արժեքի ստեղծման նույն մակարդակի վրա, նրանք համագործակցում են հորիզոնական: Այս ընկերությունները հաճախ մրցակիցներ են:

Այնուամենայնիվ, եթե ընկերությունները այլ ոլորտներից են, նրանք գտնվում են արժեքային շղթայի տարբեր մակարդակներում և համագործակցում են ուղղահայաց: Ուղղահայաց համագործակցության դեպքում տարբերակում կա հաճախորդների համագործակցության և մատակարարների համագործակցության միջև:

Բացի դասական համագործակցության ռազմավարություններից, կան նաև կորպորատիվ համագործակցության ավելի կոնկրետ ձևեր: Դրանք ներառում են համատեղ

ձեռնարկությունների համագործակցությունը, շահերի խումբը և ռազմավարական դաշինքը՝ այսպես:

Համատեղ ձեռնարկությունը դուստր ձեռնարկություն է, որը հիմնադրվել է որպես համատեղ ձեռնարկություն երկու իրավաբանորեն անկախ սուբյեկտների կողմից: Թեև կա համագործակցություն կապիտալի, որոշակի նուս-հաուսի և ընկերությունների կառավարման միջոցով, համատեղ ձեռնարկությունն ունի ինքնավար կարգավիճակ:

Գրականություն

1. Francisco Antonio dos Anjos and James Kennell, Sustainability 2019, 11, 4257
2. Alexandra Cehan , Mihail Eva, Corneliu Iat,u and Carlos Costa, Article - Inquiring Structure and Forms of Collaboration in Tourism through Social Network Analysis, Sustainability 2020, 12, 8161.
3. Governance in the Tourism Sector, article: <http://www.aalep.eu/governance-tourism-sector>
4. Role of different Agencies in Sustainable Tourism, Article: https://www.cukashmir.ac.in/departmentsdocs_22/E-Module-II_MTTM_C305.pdf
5. The role of national tourist organizations, luoto, [Annals of Tourism Research](#), Geneva, Switzerland.
6. Stakeholders in tourism: Who are they and why do they matter, article, <https://tourismteacher.com/stakeholders-in-tourism>
7. How to Identify and Engage with Government Stakeholders, Article: <https://www.swiftdigital.com.au/blog/government-stakeholders>
8. Multi-stakeholder governance module, <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/UGB/Multi-Stakeholder-Governance-Model-UGB-TWG3-Deliverable-D.T1.pdf> .